16

A & Ω.

DISPVTATIO INAVGVRALIS MEDICA
DE

ΑΥΤΟΧΕΙΡΙΑ,

QVAM
CONSENSV ET AVCTORITATE
GRATIOSÆ FACVLTATIS MEDICÆ JENENSIS,
PRÆSIDE

DN. AVGVSTINO HENRICO FASCHIO, D.

ANATOM. CHIRVRG. ET BOTAN. P. P. ARCHIATRO DVCALI SAXONICO ET p. t. COLLEGII SVI DECANO SPECTATISSIMO

DOMINO PRÆCEPTORE, PATRONO AC STVDIORVM MEORVM PROMOTORE PER ÆTATEM SANCTE COLENDO,

PRO LICENTIA,

IMPETRANDI SVMMOS IN MEDICINA HONORES ET PRIVILEGIA DOCTORALIA,

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBJICIT

FRIDERICVS HOFFMANNVS
HALLA-SAXO,

IN AVDITORIO MEDICORVM
AD d. XXXI. JANVAR. A. O. R. M DC LXXXI.

JENÆ,
RECVSA TYPIS VVERTHERIANIS.
1720.

J. J.

Quod ſi quis ſtupendam humani corporis machinam, quam dicunt *automaticam*, juxta regulas motus legesque mechanicas, qua admiranda ſtructura amicabilique organorum gaudeat conſpiratione accuratius paulo ſecum perpendat, non poteſt non ſancte adorandam Benedicti Naturæ Parentis Sapientiam ac Benignitatem concelebrare. Aſt, ſi quis principium illud Divinum inſitum, ſecundum quod ipſum Deum imagine ſanctiſſima repræſentare debemus, ſanctiori paulo indagine proſequatur, & quam amicabiliſſimam connexionem ac harmoniam habeat cum corpore, ſecum æſtimet, clariſſimum ſane deprehendet lumen tum in naturalibus, tum in Divinis. Mens enim (ſecundum quam cœtera bruta ſuperamus) cum ex determinatione Divina arctiſſimo vinculo ipſi *Archeo* (qui alias *anima ſenſitiva*, *natura* ſive *Spiritus* ſalutatur) connectatur, ut ratio depromatur Divini aliquid ſpirans; hinc ſine archeo ſeu anima ſenſitiva rite conſtituta rationis firmitas neutiquam conſiſtere poteſt.

Et quanquam omnes Divinæ Eſſentiæ particulam nobiſcum geramus, qua quid verum, quid honeſtum, quid juſtum optime cognoſcere poſſumus, quo tamen luminoſior eſt archæus, & quo purior tinctura vitalis & rationalis ſui juris eſt, eo promptius ſuccedit judicium noſtrum eo feli-

cius ingenium. Contra verò ſi organon, per quod mens operationes ſuas exerere ſolet, ſeu Spiritus noſter ſenſitivus non ritè ſit conſtitutus, ipſam mentem ex lege conjunctionis vacillare ac eccentricitatem pati oportet. Sic variæ agitationes immodicè Baccho litantium, maniacorum horrendi furores ac fremitus, melancholicorum indeſinentes & miſerabiles planctus ſatis mentis abalienationem ob ſpirituum activitatis ſphæram læſam faciunt teſtatam. Imò tanta ſæpe eſt mentis corruptio, ut bruteſcere quaſi hominem ſeu illum in brutum abiiſſe firmiter credas, quâ phraſi quoque ipſa ſacra Scriptura utitur, dum Nebucadnezarem melancholico delirio tentatum, (in quo tamen haud dubiè anima rationalis libera ſaltim à ſuis operationibus relicta fuit) in beſtiam immutatum fuiſſe pronunciat. Imò, quod horrendum dictu! ſæpe tanta cadit in homines mentis impotentia, ut etiam propriis manibus fata ſibi accerſant anxieque quæſitam mortem inveniant. Cumque exemplorum talismodi non raró evenientium ac ſat memorabilium lugenda cataſtrophe ad meditationem medicam nos invitaverit, atque anſam dederit pauló accuratius in hujus phænomeni cauſas inquirere; hinc materiam hancce de *Ἀυτοχειρία* pro diſputatione inaugurali ſolenniter ventilandam ad manus ſumpſi, idque ſecundante Diviná gratiâ & ad ejus ſolam gloriam (cùm ſolus honore dignus ſit) in effectum jam traducam.

Prius itaque quàm ad rem ipſam deſcendam, è re fore duco, nominis vim atque uſum perpaucis in anteceſſum delibare atque expendere. Incunabula agnoſcere Græca, derivari nempe *ἀπὸ τῆς αὐτῆς καὶ χειρὸς manus*, etiam illis, qui Græca ſaltim primis labris attigere, eſt quàm notiſſimum: Proprie autem *ἀυτοχειρία* illud, quod propria manu factum; uti & *ἀυτόχειρ* illum, qui propriâ manu aliquid fecit, denotat.

cat. Sic apud *Lucam in Act. Apoſtol. c. 27. verſ. 19.* talis loquutio occurrit, dum dicit αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐῤῥίψαμεν, ut loca alia apud *Juſtinum Martyrem*, aliosque profanos ſcriptores occurrentia non adducamus. Miſſa autem hac paulo generaliori ſignificatione apud omnes receptam ſtrictiorem vocis ſignificationem agnoſcimus, quibus & hic dedit ore rotundo muſa loqui, dum αὐτοχειρίαν *mortem propria manu ſibi illatam* vocant. *Tullio lib. 7. Epiſt. 3.* dicitur mors voluntaria.

Ut vero felicius ſcopum noſtrum attingamus, operæ pretium ducimus varios αὐτοχειρίας inſinuare modos, exempla ac caſus, quo eo melius in iudicio Medico interponendo poſtmodum provehi poſſimus.

Notabile autem hic eſt, veteres varia iniiſſe conſilia vitam ſibi abrumpendi; unam tamen fata accerſendi conſuetudinem admodum receptam fuiſſe, ἀποκαρτέρησιν dictam, plures loquuntur hiſtoriæ. Hoc pacto enim Lycurgus, Democritus, Zeno aliique plures vitæ renunciarunt ab omni nutrimento, vitæ fulcimento abſtinentes. Inprimis autem memoratu dignum eſt *Attici*, adultæ ſapientiæ viri, dolendum exemplum, qui alere morbum ſine ſpe ſalutis nolens demortuus eſt, tradente id *Nepote in vita Attici*. *Alii* lugenda conſilia cœpere voluntaria ſe mactandi morte. *Calanus Indus*, Gymnoſophiſta, cum ægrotare cœpiſſet facta pyra & aurea lectica ſuperimpoſita combuſtus eſt, vid. *Strabo L. XV.* *Lucretia*, ne diſpendium caſtitatis in corpore diceretur paſſa, dextra infelici ictuque in lethiferum vulnus prolapſa fuit, annotante id *Livio Lib. 2. dec. 1. p. 28. 29.* *Demoſthenes* metuens ignominiam ab Antipatro toxico hauſto mortem exoptatam invenit, ut *Plutarchus in vita Demoſthenis* tradit. *Socrates* ab Athenienſibus injuſta de cauſa morti devotus tritum in calice venenum hau-

ſit, cujus vis cum in præcordia & venas ſerperet, jacuit reſupinus, uti *Cicero Lib. II. Quæſt. Thuſc.* refert. *Marcus Curtius* equo exornato, patriæ amore tractus, ſe in ſpecum immiſit. vid. *Liv. 7. dec. 1. p. 173. Homerum*, cum ſenio confectus ad quosdam nautas divertiſſet, propoſitumque ab eis ænigma nequiſſet diſſolvere, pudore motum ſe ſuffocaſſe laqueo ferunt. *Virgines Mileſiæ* plures citra cauſam evidentem voluntatem ceperunt obeundæ mortis ac deinde plurimæ vitam ſuſpendio finiverunt; reliquis pœna earum demortuarum deterritis, uti ex *Plutarcho* refert *Gellius in noctibus Atticis L. XV. c. 10. Cleombrotus* cum ei nihil accidiſſet adverſi, ſolo gloriæ ſtudio impulſus, lecto Platonis libro de immortalitate animæ e muro in mare ſe præcipitavit. Ut ſilentii peplo obvolvam alias hiſtorias, nil forſan præter tædium in animo lectoris relinquentes. Plures qui deſiderat lectu jucundas, adeat *Textoris officinam p. 518. & ſeqq.*

Ethnici hi, ſtoicæ cumprimis ſectæ addicti, inſigne fortitudinis ſpecimen voluntariam hanc mortem crediderunt; hinc levi ſaltim illata injuria permoti (cum æternas animas putaverint) ſe emittere ex hac miſera domo maluerunt, & ſi forſan repente non apparuiſſent, abiiſſe ad Deos credebantur. Vid. *Lactantius lib. 3. c. 8.* Hoc pacto gentiles hi ſolo ventoſo gloriæ tumore inflati ſæpe corpus animamque perdiderunt. Adeoque dummodo æternam memoriam conſequerentur, etiam ſceleribus innoteſcere non dubitarunt juxta *Valerii Max.* effatum.

Cum autem truculenta hæc facta mentis robore ſalvo atque conſtante magis haud dubie geſta fuerint, placet jam exitiales iſtarum tragœdiarum, ubi mens vel ex toto, vel ſaltim ex parte laborat, cataſtrophas adducere illasque medica lance æſtimare paulo penitius. *Lucretius*, Poeta Phyſi-

Phyſicus, natus ânnorum 40. ſumpto amatorio poculo eo furoris raptus eſt, ut manum ſibi intulerit, cum prius diu delirio laboraſſet. *Servus Barbarus* à *Galeno d. motu muſculorum introductus lib. 2. cap. 5.* Vehementi ira concitatus mortem ſibi conſciſcere volens, proſtratus humi reſpirationeque cohibita longo tempore erat immobilis. *Midas*, Phrygiæ Rex, animi anxius eo pervenit triſtitiæ, ut poto tauri ſanguine animam exſpiraverit, teſte *Plutarcho in Lib. de ſuperſtitione.* Quidam anxie mortem quærens cum affirmaret, ſe eſſe peccatorem inexpiabilem, mercurii ſublimati copiam hauſit. Præmaturum autem Medici conſilium vitæ priſtinæ illum ipſum iterum reddidit, adnotante *Roderico à Caſtro in Med. Pol. lib. 3. c. 13.* Pater *Licinii Cecinæ*, vir prætorius ob diuturnæ valetudinis tœdium ac dolorem opio ſe necavit. *Pilatus* à Cajo Caligula Romam accerſitus, ut cauſam Chriſti ſupplicio condemnati diceret, Caligulæ ferociam & carcerem veritus deſperationeque exanguis lethifero vulnere ſe ſauciavit, *Euſeb. in Eccleſ. hiſtor. lib. 2. c. 7.* it. *Joh. Lang. L. 2. Ep. 35.* *Juvenis* atra bile afflictus, offenſus inopinata nuptiarum repulſa fauces ſibi præſcidit. Curatum fuit vulnus, ſed nequaquam furor, menti ab iracundia impreſſus, qui tandem degeneravit in eam læſæ imaginationis ſpeciem, ut firmiter crederet, crura ſua deſtitui ſuris, *Tulpius obſ. l. 1. c. 50.* *Civis 60. annorum* ad exemplum pius integras pauperum religioſorum familias ſuſtentans ſub vernum tempus mœrori ſe dedit, pavit, exoticis imaginationibus anxietatibusque ſemet crucians marceſcere cœpit, vitæ rerumque omnium pertæſus ſolitudinem amabat, tandem fauces ſibi cultro præſcidit. vid. *Heer. obſ. 27.* *Studioſus lac vaccinum* peregrinans à muliercula hauſit, horrenda poſtmodum cephalalgia correptus, quæ complicata erat cum melancholia, omne nutrimentum

tum ſpernebat, mortem ſibi inſtare ſubinde ſuggerebat, tandem præter omnium opinionem demortuus inventus fuit *cultro* ſupra *ſiniſtram papillam* detruſo, *J. P. Lotichius L. 2. c. 1. obſ. 2.*

Quidam *Studioſus* raræ pietatis & eruditionis haud vulgaris, melancholia hypochondriaca correptus, quum ſe ex ſuprema ædium contignatione præcipitaſſet & à Chirurgo deligarentur vulnera, præ impatientia *dextræ manus indicem* ſibi detruncavit. *Agathias Smyrnæus l. 2. hiſtor. Gothorum*, peregrinarum hiſtoriarum ſcriptum reliquit; Leutharem, Barbarorum Ducem, eo amentiæ deveniſſe, ut propria membra dentibus carne lacerata voraret, defluentemque lingeret cruorem, horrendo ſpectaculo: Vid. *Bartholin. hiſtor. anatom. cent. 3. obſ. 30.* Quidam interclūſis ſpiraculis ſpiritum *ſub aqua* eliſerunt. Sic *Petrus Leonius* & *Laurentianus* Medicus mœrore anxietateque vana ac inſulſa, marcidi hauſti ſunt, in puteum ſe præcipites dantes, Vid. *Neandr. medic. natalit. p. 145. & ſeqq. Foreſtus* mentionem injicit *L. 10. obſ. 13. p. 330.* de duobus fratribus atrâ bile percitis, altero inedia pereunte, cum omne nutrimentum abnueret; altero, Theologiæ Studioſo, alioquin religioſo, in puteum ſe præcipitante.

Plures miſerrime laqueo gulam frangendo fato conceſſerunt. *Judas* (ut omnes compertum habent) cum Chriſtum Judæis prodidiſſet & exili pecunia venalem expoſuiſſet, tandem ad ſe rediens & perpendens ſceleris gravitatem, animo fracto atque proſtato ad laqueum properavit & notiſſimo Divinæ ultionis argumento crepuit medius. Quidam *nauta* ſummo dolore, quem ex obitu uxoris capiebat, confectus tandem ex febre ardente delirans factus ad latus lecti onus infelix eliſa fauce pependit, ſi mihi Poetæ verbis ludere impune eſt. vid. *Bartholinus hiſtor. obſ.*

69.

69. c. 11. Quidam ex dolore *melancholicus*, ſe ipſum quaſi comedens, ſuſpendio vitam finire volebat, præmaturo autem matris eoque feliciſſimo adventu, (quæ vitam quaſi iterum vividiori aurâ ac halitu maſticati cinamomi ac nucis moſchatæ reſpirabat) ex meta mortis ad vitam revocatus fuit, notante *Foreſto L. 15. obſ. 25. p. 164.* *Nobilis matrona* devotionis haud vulgaris, ex melancholiâ δεινοτάτῃ laqueo ſibi fauces præcludens, morte defuncta eſt, ut meminit *B. Rolfincius in diſp. de Corde p. 17.* Plurima etiam, â nobismetipſis non ita pridem notata exempla, in teſtimonium vocare poſſem, ſi volupe eſſet omnes adducere ac compilare obſervationes. Cuivis etiam minus curioſo ſat erunt, proh dolor! obvia talismodi exempla.

Ex hiſce enarratis hiſtoriis facile patet, Ethnicos ſolius fere gloriæ vano ſtudio permotos, voluntariam oppetiiſſe mortem; hos autem, ubi mentis poteſtas ex cauſa morboſa abalienata, obſcurata intellectus luce, & appetitu velut brutali reddito, ſummo timoris ac triſtitiæ gradu abreptos ſolatium in deſtructo quærentes corpore, urgeri morbi ſtimulis ad inferendum varium ſibi mortis genus. Hinc apprime placet in ἀυτοχειρίαν hanc ex delirio enatam, limam judicii noſtri ſolicitius intendere, illiusque cauſas penitius paulo rimari.

Inſignem autem mentis aberrationem, ac corruptionem adfuiſſe in enarratis hiſtoriis clarum fit

I. Ex SIGNIS ESSENTIALITER INHÆRENTIBUS, non ſolum communibus iſtis timore ac triſtitia, ἄνευ αἰτίας φανερῆς, *ſine causâ manifeſtâ*, ſed & variis phantaſmatibus exoticis definitis vel indefinitis, inprimis quoad gratiam divinam, deſperabundas cogitationes.

II. Ex ESSENTIALITER CONSEQVENTIBUS. Inedia, amor ſolitudinis vitæ omniumque rerum odium

continuæ vigiliæ, ira nonnunquam intimior, pavor, in tenebris præſertim, falſa de morte inſtante imaginatio & ipſa impoſitio manuum.

III. Ex Causis prægressis, tum naturalibus, nonnaturalibus, tum præternaturalibus ac ſupra naturalibus, non tam melancholiam in genere, quam inſignem & ultimum velut gradum ejusdem importantibus, quæ infra dilucidius explicabuntur.

IV. Ex Similitudine, cum omnes pii præprimis atque eruditi talismodi ſymptomatum ſyndrome affecti, vel nonnullis ſaltim ſi mortem ſibi conſciſcant, proclamentur ex melancholico vel furibundo affectu id feciſſe.

His poſitis delirii ipſius eſſentiam, in quo conſiſtat, paulo accuratius penſitabimus. Inter ſyrtes autem & actes opinionum dubioſarum (quæ errorum ut plurimum ſunt illecebræ) conſtitutis, placet imprimis acutiſſimi Philoſophi *Helmontii* opinionem in pegma adducere, illamque paulo explicatiorem reddere: *in Tr. inſcripto, Retenta p. 499.* Dementiam vocat vim ſoporativam errantem, ac omnem amentem vigilantem ſomniare ibidem pronunciat. Ut enim inſomnia imagines quædam ſunt (vel animales a cogitationibus, vel naturales ab humorum exſuperantia natæ) ipſi phantaſiæ firmiter impreſſæ, quas ſibi relicta, & otioſa a directorio rationis anima ob lentiorem noctu exiſtentem fermentationem, adeoque Spirituum languorem ignave & ſine electione apprehendit, cum ipſis quaſi ludens varias confuſas inſtituit comœdias; Simili modo in deliriis rationis deperditum imperium eſt, ob ſpiritus extra ſphæram activitatis ſuæ poſitos, ut quæ non imperat ſpeciebus, ſed ab illis velut imperando ſub jugum coercetur. Phantaſia enim fortior circa falſo conceptam ſpeciem exiſtens, non placidam correctionem a ſanctioris œconomiæ

regi-

regimine expectat, ſed obſtinato potius imperio conſenſum extorquet. Hinc læſo, ſeu potius fortiori reddito imaginationis actu, ratio non poteſt non per accidens vacillare & ſimul ipſa memoria; amicabilem quippe inter ſe fovent connexionem, harmoniam & perpetuum quoddam collegium. Hinc quoque *Galenus lib. 3. d. locis affect.* Læsâ ait imaginatione, ratiocinatione memoria quoque ſemper læditur.

Apparet hoc præprimis in delirantibus, vel in ſomniantibus, qui id veriſſimum judicant, quod tamen ſanâ mente præditi, vel vigilantes, æſtimaverint falſiſſimum. Quapropter rerum imaginibus phantaſiam minus perturbantibus ratio & memoria optime viget. Teſtatum id faciunt cæci, quos raro delirantes ac ſæpe memoriâ divinâ quaſi valentes videas. Cum autem phantaſia non in omnibus rebus ceſpitet, hinc in aliquo ſaltim & definito ſæpe fit judicii lapſus, conſtante in reliquis ſanâ mente; Quin imo in ipſo delirio acutiſſimè ſæpe (id quod miraculis accedit) ratiocinantur.

Sicut enim porro inſomniis confuſis iſtis comœdiis, quas anima cum imaginibus inſtituit, ſæpe ſuam velut adjungit perſonam ſuperior influentia, quæ dictas ſpecies confuſas multum mutare & ad magis ſeriam componere faciem ſolet, ad rerum proxime contingentium præſcitum, vel ad alias fructuoſas admonitiones inſervientes; Sic quoque delirii imaginibus altioris ſphæræ influentiales icones ſe permiſcent non raro, adeo ut cum magis bruta videatur anima, nihilominus inſignem ſapientiam ſpiret, indicio manifeſto, æternæ & ſpiritualis ſuæ naturæ. Exempla numeroſa adſunt. Annotationem meretur, cujus *Huartus in ſcrutin. ingeniorum* meminit *p. 179.* Puer *inquit* cujusdam Nobilis aulici pediſſequus in Hiſpaniâ, maniâ labo-

rans, magnus ſibi totius orbis Rex videbatur, & de adminiſtranda ſtatus imperii ratione ſubtiliſſime diſcurrebat, quem cum Medicus reſtitueret, peſſimam a puero & hero inivit gratiam. Ille enim ſubtiliſſimis cogitationibus, hic ingenioſiſſimis diſcurſibus fraudabatur. Inſignis hanc in rem extat locus apud *Platonem in Tim. p. 543.* Ubi divinandi vim; *ait*, quod Deus dementiæ humanæ dederit, illud argumento eſſe poteſt, quod nemo dum ſanæ mentis eſt, divinum & verum vaticinium ullum aſſequitur, ſed cum vel ſomno prudentiæ vis præpedita eſt, vel divino aliquo raptu è ſuo ſtatu dimota, fieri divinatio ſolet.

Subjectum delirii conſtituit ipſum cerebrum, ubi ſecretius animæ narithecium & regimen eminens reconditur. Uterque ejus ſpiritus tum inſitus, cum influus (ex cujus amicabili concurſu lumen vitale, in quo ipſa mentis reflexiva cognitio radicatur, exurgit) hic delinquit. Uterque naturaliter puriſſimus, ſimpliciſſimus, homogeneus, luminoſus, æthereo Spiritui mundi æmulus, impreſſionum capaciſſimus eſſe debet. Ut enim Spiritus mundi rerum in ſe transfert ideas, quas, quam dici poteſt accuratiſſime, mirabilisſimus producit; In ſpeculo faciem repræſentat, in ſono particularum tremulum motum reddit. Sic quoque Spiritus cerebri luminoſus ætheræ proſapiæ, ideales impreſſiones ſibi inſignitas atque per totum ſyſtema nervoſum multiplicatas repræſentare debet. Patet ex hiſce, quid actio ſeu radius occulti regiminis *Helmontii* ſit, totam machinam in conſenſum trahens; it. quare Palladis hæc arx, præ cœteris machinæ organis, tam exquiſitiſſimo gaudeat ſenſu, ut etiam ſaltim irregulares atomi atque moleculæ tam moleſtum ſenſum inducere valeant.

Spiritus hi animales motus ſenſusque parentes a ſanguine accenſo emanantes, ſe quodammodo tanquam lucis

radii

radii à flamma profecti habent, ut docet *Williſius de animâ Brutor. p. 456.* cum itaque ex ipſo fonte vitalis lucis, in Cordis meditullio inſitæ, propullulent, ut eorum radicem liberaliori paulo meditatione proſequantur, elegantioris ipſius ſcientiæ dulcedo expoſcere videtur.

Flammam aliquam eſſe vitalem facultatem incenſam in corde, *Keplerus* oſtendit, cujus motum quoque optime cum lampade clauſâ, in qua flamma ſit fovenda oleo, ventilatione, effumatione, comparat, in *tr. de Harmon. mund. L. IV. pag. 169.*

Cum autem flamma nil aliud ſit, quam ſpecies manifeſtior fermentationis, ubi Particula lucida v. gr. è ſilice eliſa, ceu rapidiſſimum flumen influit in ſpiritum, in materia oleosâ ac reſinosâ inſitum, movens eſt materia ætherea mobiliſſima, mobile autem conſtituit materia oleiformis, quæ confata eſt e particulis alcalinis, ceu impetum ſuſtinentibus, & acidis ceu illum efficientibus, ut docet analyſis chymica omnium corporum inflammabilium, quæ & acidum fundunt ſtagma, & ſal quoque vel volaticum vel fixum elargiuntur: hæc ⊖ia ſibi oppoſita, ſi iterum lege hermetici artificii combinentur, corpus φλογιςὸν producitur: Eadem ratione ſi ſpiritus ⊕i cum ipſo ſpiritu ⊖♁ci, debita in proportione maritetur, exurgit Sal neutrum ⊖ſum, quod lucidiſſimum de ſe ſpargit ignem, candefacto crucibulo immiſſum, ne gry quidem materiæ relicto.

Vitalis itaque noſtri ignis motorem conſtituit ipſa particula luminis reflexiva, totius machinæ ideas exactiſſime depictas continens, enata e vitali ſeminali chao Parentum, quem deinde perficit vividior ætherea aura, influentiali aſtrorum virtute dotata, tempore partus hauſta, quæ in idea quadam totius cœli figuram & poſitionem continet, illamque ſpiritibus radicaliter imprimit. Calidum au-

tem noſtrum innatum, ſive Spiritum vitalem eſſe aſtralis naturæ, jam dudum ſcivit *Philoſophus*, dum inquit *L. 11. de generat. animal. c. 3.* calidum innatum ἐςὶ ἀνάλογον τῷ τῶν ἄςρων ςοιχείῳ, *ſimile elemento ſtellarum.* Hujus ſententiam elegantiſſime illuſtrat *Magnif. D. D. Wedelius*, Præceptor meus nunquam ſatis obſervandus, in publico programmate, ubi elegantiſſime philoſophatur, dum inquit: Quemadmodum in ſtellis perpetuus micat motus, quod de igne illo plurimum participent; ita & lucidæ particulæ, pro animâ viventium à Creatore impenſæ & per generationem, tanquam novæ faculæ accenſionem, propagatæ impreſſus motus continuus in ἑςίᾳ *Veſtâ*, ſeu foco vitali ardet, in hoc continuo micat, omnisque motus eſt principium in corpore. Mobile, in quod influxu ſuum exercet impetum particula ætherea, eſt dulcis oleoſus ſanguinis fluor, è diverſis Salibus enatus, facillime flammam concipiens exſiccatus.

Enaſcitur ex fermentatione hâc ignis, qui nil aliud eſt, quàm ætherea materia beneficio Salium contrariorum fortiſſime mota. Cum autem nulla Salium actio ac reactio (quæ fermentatio eſt) ſine aeris neceſſario nutrimento fieri poſſit; hinc ad flammam quoque neceſſarius eſt aëris influxus, quem ſpumoſum atque aëreum viſcus, foco vitali à naturâ benigniſſimâ appoſitum, largiter ſuppeditat, ut hoc pacto, expurgatis ac cribratis tenebricoſis fuliginibus, ignis translucidus puriſſimus enaſcatur in vitalis Cordis meditullio. Ignis hic pro diverſitate majoris vel minoris fermentationis multum differt.

Eſſe autem Spiritum noſtrum ſenſitivum revera lucidum ac flammeum ultro probat ipſius penetrantia, omnem arcens putredinem facultas, teſtimonio ▽rum hydropicarum intercutanearum, quas à putredine fracidâ optime vindicat; aſtruunt flammæ copioſe è corporibus

ani-

animalium, etiam ipſius hominis ſparſæ, v. gr. ex crinibus noctu fortiter pectinatis, vid. *Bartholin. d. Luce animal.* confirmant excrementa naturalia, contagio vitali lumino-ſo haut immunia. Sic urinam noctu lucentem obſervavit quidam in *Ephemerid. German.* ut etiam *Kunckelius* induſtrius ille Chimicus, inde permotus fuerit, phoſphorum ſuum parare. Clarum faciunt flammulæ, non raro ex ore vino ſepultorum emiſſæ, uti *Möllenbroccius in Ephemer. German. & Dn. D. Jacobæus in Actis Haffnienſ. An. 1. p. 212,* obſervarunt.

Spiritus itaque *vitalis* nil aliud eſt, quam Gas flammeum ex fermentatione ſanguinis enatum, quæ à particulâ ſeminali lucidâ accensâ in ſpiritu materiæ oleoſæ ſanguineæ inſito proficiſcitur. Ab *Helm. in tr. ſpiritus vitæ* §. 17. ſalutatur aura ſalina balſamica, idque non tantum ratione Salis, quantum reſpectu luminis concepti in ſuo Sale.

Ab hoc Spiritu vitali natales ſuos agnoſcit *Spiritus* dictus *animalis*, qui conſtat ex radiis lucidis ſimpliciſſimis, nullam ad formam determinatis, e flammula vitali emanantibus & in ſubſtantia cerebri (quod Spiritu inſito homogeneo æthereo puriſſimo gaudet) collectis, & nobilioribus factis.

Spiritus hic dictus animalis æthereus puriſſimus, indolis aſtralis, totius Cœli figuram, tempore nativitatis apparentem continens conſtituit quaſi in cerebro Cœlum microcoſmicum tum figura, cum caput noſtrum rotunditate emineat, tum quod amicabilem harmoniam, communionem ac ſympathiam cum macrocoſmico cœlo foveat, ob materiam lucidam cœleſtem communem factam & quaſi in omnes res creatas diſſeminatam. Singulis enim creatis ſuum ineſt cœlum, cœlique rotatio dependens ex

eute

cute ſeminis, in cujus Spiritu (utpote qui univerſi celaturam continet) ſuum eſt cœlum & ſua ſunt inſuper adſcendentia. Vid. *accuratiſſ. Helm. tr. d. magnet. vuln. curatione* §. 54. Spiritus itaque hic aſtralis radicales imprimit influentias, ibi tum tempore conceptionis, tum nativitatis apparentes; ſecundum harum influentiarum virtutem etiam hominem format, figurat, novas influentias quovis momento ipſum afficientes ſecundum radicales alterat, dirigit, diſponit, malas vertit in proficuas, ut perpetuus quoque Spiritualium harum qualitatum ſit affectio, alteratio, mutatio. Patet exinde laus ipſius aſtrologiæ ac phyſiognomiæ, quæ proximius ab ipſis aſtris formatum hominem conſiderat.

Spiritus hic lucidus cum ipſo flammeo nunquam intermorituro commercio ac magneticâ quaſi connexione gaudet; hinc ad principium vitalitatis edendum, puta ſenſum, motum, vel etiam nutritionem nunquam debent ſejungi, ſed amice conſpirare atque naturæ quaſi collegium conſtituere, accedente præprimis Spiritu partium inſito ſpecifico, qui cujusvis partis ens ſeminale exacte continet. Evidentiſſime noſtrum aſſertum dilucidat textus ipſius primi capitis Moyſis, ubi Benedictus Naturæ Parens in primâ rerum creatione ex chao (quod dicitur Cœlum & Terra) ſeparavit primo lucem, ſecundo Cœlum & tertio Terram, quæ per efficaciſſimum Dei verbum ſuum ſpecificum Spiritum nacta fuit. Hæc principia rerum vera ſeparata iterum conjunxit ad conſtituenda vegetabilia animalia. Divina hæc creatio, & ſumme benedicta omnipotentis Creatoris vis in hunc usque diem quovis momento in omnibus rebus creatis, inque earum nutritione celebratur ac continuatur; ut in omnibus rebus creſcentibus idea primæ creationis exactiſſime repræſentetur. Continuata hæc creatio rerum conſervatio dicitur.

Qua-

Quapropter in homine efficiendo ſeu vita, quæ conſiſtit in motu, ſenſu ac nutritione, analoga quoque debent eſſe prima creationis principia. Hinc à ſeminali Parentum colliquamento propagativa vi Creatoris (1.) ſeparata fuit lux, quæ in cerebro locatur; (2.) cœlum ſeu Spiritus vitalis, qui lucida aerea elaſticitate præditus reſidet in Corde, & (3.) 🜂a ſeu Spiritus, cujusvis parti ſpecificus inſitus. Ad vitam itaque ſeu ſenſum & motum ſeu nutritionem efficiendam iterum debent conjungi atque amice conſpirare. Quapropter nullus ſenſus ac motus, imo accretio in conterminis partibus apparet, denegato nim. affluxu vitalis purpureæ, non ſecus ac præciſo vel ligato nervo omnis vitalitatis ſigna exſpiranti, Stenonianum ac Williſianum experimentum id ſat evincunt.

Ex hiſce clariſſime patet, quid ſit Archeus, qui fabricator vitæ audit, nim. Spiritus ex tribus hiſce complexus, vitali, animali & partium inſito. Patrocinatur noſtræ ſententiæ accuratiſſimus Philoſophus *Franciſc. Patric. Panang. L. 7. p. 16.* ubi inquit: Vita omnis a Spiritu & igne eſt. Ignis autem omnis lucet, neque non lucere ſua natura poteſt. Per ſpiritum quoque hic κατ᾽ ἐξοχὴν intelligit Spiritum inſitum, qui quaſi eſt immaterialis ſeminalis: *Galeno* dicitur humidum radicale. Per ignem autem Spiritum animalem & vitalem conjunctum intelligit, cum omnis ignis luceat vel quatenus lux ſeparata iterum flammæ nupſerit. Aliis calidum innatum dicitur. Huic ſententiæ aſſurgit quoque *Helmont. qui tr. Archeus Faber n. 3. p. 33.* principium vitale in animalibus ſtatuit archeum, qui conſtat ex connexione vitalis auræ veluti materiæ cum imagine ſeminali, ubi per auram vitalem intelligit Spiritum vitalem & animalem conjunctim, cum quivis ſeparatim ad motum vel ſenſum efficiendum minus capax ſit. Per imaginem ſeminalem ſpiritum inſitum notat.

Jam quas virtutes & dotes quivis Spiritus ſingulatim poſſideat, paulo ſolicitius lubet trutinare.

Spiritus aſtralis cerebri eſt naturæ ſimpliciſſimæ ad formam nullam determinatus, impreſſiones quasvis tum animales affectus puta, tum naturales ſeu partium machinæ ſeminales recipit, ex conſymboliſmo ſpiritui arterioſo ſtatim nubit, qui inſtrumenti ac vicarii inſtar eſt, mandati ſive regiminis iſtius occulti exſequutor. Inſtructus enim majori elaſticitate flammeâ calorem, motum partibus fœnerat. Ex hiſce videre eſt, quale imperium affectus imo venena, quæ immediatè ſpiritus animales alloquuntur, in Spiritum noſtrum vitalem habeant, imo in humores. Idearum harum peregrinarum fabrica cuditur in [illegible]u animali, qui deinde ſtatim communicat Spiritui vitali, qui exſequitur & in actum deducit ens ſeminis fabricatum in cerebro, uti pudor, ira, ſat teſtantur.

Ex hiſce jam præſuppoſitis facile patet, omnis delirii Subjectum inhæsionis primarium eſſe *Spiritus animales*, qui cudunt & facile recipiunt talismodi ideales qualitates; Secundarium eſſe *vitalem* & *humores*, imò *cujusvis partis archeum*. Hinc in melancholiâ flamma vitalis quaſi exſpirat, omnis calor perit, humores charagmate acido pontico ſignantur. Hinc videſis exempla, ubi cor quaſi exſuccum contabeſcens, corrugatum, inſtar pyri toſti ſæpe omni ſubſtantiâ conſumptâ in nimio mœrore vacantibus *in B. Rolfincii diſſert. de corde p. 17.*

Subjectum generationis conſtituunt *omnes* ferè *partes*, quibus à providâ naturâ injunctum balſamicam vitæ noſtram mumiam defœcare, atque excrementa Spirituoſa acida naturæ infenſiſſima ſequeſtrare, venæ hæmorrhoidales ac vepricoſi uteri mæandri cruori, peregrina qualitate ſtipato expurgando deſtinati, tubulorum quoque

ſali-

ſalivalium conglomeramina obſtipata, excrementa vitali ſpiraculo admodum infeſta gignunt. Saliva enim eſt quaſi ☿ius microcoſmi dulcis ad nullam formam determinatus de contagio Spirituum haud immunis; hinc ſi ſtaſin moliatur & putreſcat, deleteriam maxime induit naturam, quæ vitalem aulam ex lege communionis petit. *Subcutaneæ* quoque *miliares glandulæ* ſuum ſymbolum addunt, dum gas Salinum volatile ex fermentatione cruoris enatum foras proſcribere debent. Vitale quoque emporium *Cor* nonnunquam accuſandum venit, dum nimis Spirituoſi ſanguinei contagii prægnans ſanguinis purpuram in copiâ producit, unde plethora ſuam originem ducit. *Lien* amurca atque ſaburra ♀ea pene occalitus ſanguineum fluorem fermentatione non ritè exaltat, ſpirituoſum atque aereum reddit per laticem fermentalem e nervorum receſſibus in alveos lienis derivatum, qui ſoboles quaſi exiſtit lymphæ ſpirituoſæ ac ſalivalis, hinc oritur & cruditatum & excrementorum cumulus. *Bilis* quoque colatorium ſuum ἐπιβάλλον μέρος addit, dum non rite ſcorias bilioſas ſecernit, vel ob varici formes paraſtatas a Tartareo coagmento obſtructas, vel ob bilis particulas aliam texturam ac figuram nactas a commiſtione heterogeneorum Salium.

Causa immediata delirii velificantis ἀυτοχειρία quærenda eſt in præternaturali, qua dum homo bene habebat, diſpoſitione. Cum autem ad rationem edendam Spiritus animales puriſſimi lucido ſplendore dotati, phantaſia ab omnibus imaginationibus libera requiratur, hinc ubi Spiritus irregularem texturam acquirunt vel quadam anomalia affecti ſunt, vel etiam ſi imaginatio fortior circa aliquod ſubjectum exiſtat, ibi ratio conſequenter non poteſt non deficere. Α᾽κριβῶς tamen loquendo im-

mediata cauſa hic una eſt nempe phantaſma vel melancholicum vel furibundum ſeminale factum, hoc imaginationi firmiter impreſſum & ipſam lædit & ſimul ſpiritibus vel igneam actuoſitatem vel obſcuritatem conciliat illorumque œconomiam turbat.

Quo autem peregrina hæc phantaſmata intimioris quaſi admiſſionis legati Spirituum ſcheſin magis mutare illosque heterogenea qualitate continuo inficere poſſint, requiritur, ut phantaſtica imaginativa hæc entia fiant ſeminalia ac naturalia. Poſſe autem ideam animalem in ſpiritibus ſuſceptam naturalem ſeu ens ſeminis fieri, probant ac ſat evincunt ſaliva canis rabidi, quæ ens rabiei inſculptum recondit, magneticæ cum excrementis adſerunt inſtitutæ operationes, confirmant matris in ipſum fœtum impreſſiones. Iracundas ideas imprimi ipſis ſordibus docent ſemina morborum, quæ ſtatim propullulant, ſi excrementa hæc intra cancellos naturæ retineantur neque vel alvum vel urinam eliminentur. Hæc itaque phantaſmatum ſemina adoriuntur immediate Spiritus vitæ parentes, in illis ſimile ens producunt, illosque venenata inficiunt qualitate. Seminaria talia Spiritus influentes afficere & quaſi ad ſimilem ideam recipiendam cogere poſſe, ipſi terrores innati melancholicis familiares, vel etiam iracundia, quam vix verbo dignæ res efficere poſſunt, teſtantur. Sic quoque teſte *Weinrichio* felinus ſanguis hauſtus hominem felinis moribus formavit. Hyoſcyamum ex errore comeſtum (qui in ſinu ſeminarium imaginationum fovet) ſtatim mentis corruptionem inducere, quo per vomitorium exterminato, delirium cadere ipſæ Practicorum annotatæ obſervationes loquuntur.

CAUSAM MEDIATAM PROXIMIOREM conſtituunt primo ideæ animales mœroris vel furoris. Semi-

na enim ut ſui ſimilitudinem edant in productis neceſſario hanc imaginem inſculptam habere debent, ſi extra ſe agere debent, aliudque ſibi ſimile erigere in producto, juxta *Helm. tr. d. febribus c. 26. §. 94.* Hinc quoque noſtris caſibus affectus hoſtiles præceſſerunt.

Deinde Excrementa, quæ ſigillari ac tingi debent idealibus his qualitatibus ut quaſi matricem præbeant, requiruntur. Non autem quævis hæc apta nata ſunt ſigillari imagine ſeminali, ſed maxime Spirituoſa, quæ ex conſymbolismo Spirituum rempublicam turbare poſſunt; craſſiora horum limina ingredi vix poſſunt. Nihil autem tam amicabile commercium habet cum Spiritibus animalibus, quam ipſi glandulares glomi & menſtruum quaſi microcoſmicum ipſa lympha. Partes hæ contagio Spirituoſo animali gaudent; hinc Spiritus animales deleteriis qualitatibus idealibus affecti ideas haſce magnetice ex conſymboliſmo ad glanduloſorum tubuloſorum conglomeramina vel etiam ad ipſam lympham corruptam exſtirpant, ut peſtis tempore fumuli ſumme venenati in iſtis partibus exſurgunt, qui nomine carbunculi veniunt. Lympha eccentrica & fermentali putredine corrupta optime matricem præbere poteſt phantaſticarum ac idealium qualitatum. Oſtendit id plethora, quæ nil aliud eſt, quam lymphæ ſpirituoſioris orgaſmum efficientis abundantia, multorum, imo plurimorum deliriorum cauſa exiſtens. Sic *Foreſtus L. 10. obſ. 14. p. 332.* ex hac melancholiam ortam obſervavit: ex ſuppreſſis hæmorrhoidibus *Zacutus Med. hiſtor. L. 1. fol. 77.* ex menſium obſtructione *Alphonſus de Sancta cruce d. melanchol. p. 31.* In gravida ob plethoram *Amat. cent. 5. cur. 87.* ex ſuppreſſa hæmorrhagia *Gabelhoverus cent. 3. p. 133.* delirium melancholicum annotavit. Evacuationes hæ ſuppreſſæ lymphæ ſpirituoſiori ac ſan-

guini ſuperfluo remoras injiciunt ſumme hoſtiles, ut ςάσιν moliantur, aceſcant, vappeſcant & ut ad imaginationes recipiendas admodum capaces exiſtant. Porro ſuppreſſio ſalivalis humoris (qui lymphaticæ proſapiæ) maxime ideali ſeminario velificatur; hoc enim excrementum recrementis quaſi Spiritus animalis infeſtum (quæ nervorum propagines ad glandulares alveos adducunt) ex morâ aceſcens maxime capax eſt, ex ſympathiâ quadam ideales impreſſiones Spiritu animali vectas ſuſcipiendi. Retentio quoque ſeminis (quod lymphæ delibatiſſimæ in araneatis teſtium tubulis in ſpumam conquaſſatæ proles eſt) multum huc facit; ex hujus ſtagnatione obſervavit *Alphonſus de Sanctâ Cruce c. 12. p. 38.* melancholiam ichoris quoque vel tranſpirationis ſuppreſſiones mineram exoticarum imaginationum ſuggerere poſſunt.

Quapropter ſi taliſmodi excrementa, quæ communionem habent cum Spiritibus, præſto ſint, in corpore, facile matricem præbere poſſunt idealium qualitatum vel furoris vel triſtitiæ, ut deinde ſemen horum phantaſmatum continuo Spiritus afficiens in plano ſit.

Hypotheſis hæc lucem fœnerat variorum affectuum explicationi. Sic furorem uterinum produci in fœminis, quibus copia & qualitas ſeminis acris cogitationes & ſolicitudines ♀eas efficit, in propatulo eſt. Harum itaque ſemen ex copia facile vappeſcentiam acidam contrahens matricem conſtituit cogitationum ♀earum, quæ deinde naturales ac ſeminales fiunt, furorisque ſpeciem producunt. Simili modo phantaſticus ciborum appetitus, pica dictus, lymphæ aëreæ corruptæ & ad ventriculi clibanum regurgitatæ, ob plethoram in gravidis debetur, in qua idea appetitus poſtmodum naturalis ſive ſeminalis fit continuo Spiritus torquens. Eandem quoque cauſam agnoſcit philtro-

trorum effectus, hæc enim ex ſeminali fluore parata ſeminaria quaſi ſunt imaginationum ♀earum.

Ad REMOTIORES quoque CAUSAS jam mentis acies flectenda, præprimis quomodo ad mentis abalienationem ipſam ἀυτοχειρίαν inducentem & excrementa Spirituoſa in noſtris hiſtoriis conſpirent (quanquam plures circumſtantiæ nos lateant) videbimus.

Occurrit autem inter NATURALES

I. TEMPERAMENTUM *atrabilarium*, in quo partes 🜍eæ bilioſæ acuuntur auſteris, ponticis, adeoque in malignam utræque fatiſcunt texturam. Temperamentum hoc naturæ humanæ eſt infenſiſſimum, quippe omne acidum per ſe venis ſeu ſanguini hoſtile (cum hujus fermentum in 🜍eo alcalino principio potius radicetur) præprimis penetrans & volatile a particulis 🜍reis commixtis factum. Probant hoc ipſum ſeptica, 🜅, venena omnis generis ſpiraculo vitali infenſiſſima, quæ ex acido volatili principio eodem modo conflata ſunt. Alcali n. quod acidorum cluet monarcha, optime venenorum vim debellare ſatagit. Qui itaque ejusmodi temperamento præditi ſunt excrementa maxime ſylveſtria Spirituoſa poſſident, & Spiritus eorum naturam acidam tenebricoſam qualitatem facile induunt.

II. ÆTAS SENILIS ſuum addit ſymbolum. Senectus melancholiam naturâ optime repræſentat. Spiritus enim vitales jam dum acetoſam diatheſin nacti ſunt, non ſpirituoſa elaſticitate amplius inſtructi ſunt, adeoque non rite amplius ſordium evacuationibus præeſſe poſſunt, alimenta in pinguiorem chyli eſſentiam digerere, ut hinc ingens excrementorum cumulus exſurgat. Accedit quod lucidus Spirituum animalium ſplendor pene deperditus ſit, timore, imaginationibus fixis ſpiritus torqueantur.

Ju-

JUVENILIS ac VIRILIS quoque ætas eſt deliriis obnoxia. Hæc enim ſcoriarum bilioſarum ac multorum excrementorum fæcunda mater exiſtit, præprimis autem quies, lucubrationes ſtudioſis familiares inſenſili per ſpiracula cœca difflationi ſuperfluitatum hoſtiles remoras inferunt.

III. SEXUS huc confert. FOEMINÆ cum ſpiritus non adeo activos lucidos, ſed magis torpidos posſideant, hinc ob judicii imbecillitatem connatam imaginatio facile lædi poteſt. Inſuper uterus non rite munere ſuo fungens ceu promus condus mineram variarum imaginationum producit.

Ex NONNATURALIBUS remotioribus:

AER *vernalis* multum contribuit ad delirium. Hic enim elaſticis æthereis (a receſſu Phœbi emanantibus radiis) atomis turgidus humores tum alimentares, tum excrementitios (hyeme collectos) mirum movere, fermentare, ac volatiliſare ſolet, hinc vernali tempore plethoræ ac multorum ſpirituoſorum excrementorum origo.

Aſtrales influentiæ multum conferunt, præſertim ☽a & ☿io inter ſe invicem disſidentibus, □, ☍, tum a ♄no afflicti, præprimis plenilunium tempore nativitatis apparens hoſtile eſt capiti. Luna enim Spiritu frigido conſtrictivo prædita, uti Solis lumen ad ſe trahit, ſic quoque lucem in rebus creatis diſperſam a ☉e ad ſe quaſi magnetice trahere ſolet, in qua conſiſtit calor & vita. Hinc quoque novilunium lædit cerebrum, cum Spiritum vitalem cerebri ſeu Spiritum animalem lucidum ☉rem ad ſe quaſi trahit magnetice, læditur hinc ipſius Spiritus inſitus atque debilitatur, adeoque in novilunio nati infantes ad epilepſiam maxime proclives ſunt. Vid. de his egregie philoſophantem *Paracelſum, P. III. Tr. 4. p. 104.*

Virgi-

Virginum quoque Mileſiarum abſurdam animi perturbationem cum αὐτοχειρία conjunctam, ſunt, qui ex influentiis aſtralibus derivare ſuſtinent, quæ virus veſanum ſine dubio Spiritibus conciliantes, & atmoſphæræ incumbentes, reciprocâ reſpiratione hauſtæ ſunt.

Affectus animi omne hic abſolvunt punctum. Homo Spiritibus aſtralibus facile determinabilibus inſtructus ex nihilo quædam entia rationis, ſive non entia in ſui initio creat, idque in propriâ virtutis phantaſticæ dote, quæ tamen ſunt aliquid ampliùs, quam ens merè privativum aut negativum. Nam imprimis dum ejusmodi conceptæ ideæ tandem ſe corpore veſtiunt, fiunt entia jam ſubſiſtentia in medio illius veſtimenti, cui æquabiliter inſunt. Et fiunt entia ſeminalia & operativa, juxta *Helm. tr. d. injectis material. p. 479.* §. *16.*

Videmus exinde ideas in Spiritu aſtrali fabricatas non poſſe operationes ſuas exercere, niſi corpore veſtiantur ac matrice excipiantur, non ſecus ac influentiæ aſtrales per ſe nullius ſunt virtutis, niſi corpori ſublunari, ceu apto receptaculo, ſe inſinuent, in quo demum facultatem ſuam produnt. Quare ut v. gr. idea iracunda in actum ſuam vim deducat in microcoſmo, requiritur, ut Spiritui vitali (qui jam dum ad formam Salinam determinatus eſt) vel aliis excrementis Spirituoſis communicetur, in illis hoſpitetur, ac inſtar entis ſeminalis dirigat, & ſuam noxam evibret ſpiritibus furibundum & actuoſum motum inducendo, copiam humorum bilioſorum producendo & ſimul corpus debilitando, uti idea terroris Spiritus figit, enervat, auram obſcuram ipſis afflat, humores acido charactere ſignatos excludit, evacuationes ſupprimit, frigus producit. Habent hæ ideæ quandam inter ſe affinitatem; hinc quoque facilè una in aliam mutari poteſt, uti & mania facilè

tranſit in melancholiam, & vice verſa. Ex hiſce videmus, quantum ad mentis perturbationem, imò ad αὐτοχειρίαν contribuerint affectus animi, cum etiam in omnibus noſtris annotatis hiſtoriis deprehendamus, præceſſiſſe affectuum noxiorum uſum.

Excreta quoque & *retenta* merentur attentionem. Dubio procul noſtræ perſonæ laborarunt ſuppreſſione ſordium ſpirituoſarum, ut menſium, hæmorrhoidum, ſalivæ, lymphæ abundantis corruptæ. Horum excrementorum vis non ſaltim qualitatibus manifeſtioribus metienda eſt, ſed alunt potius qualitatem quandam ad ſenſum occultam maximè nocivam; teſtantur id menſes, qui non tam copiâ & qualitate ſecundâ delinquunt, quam occulta, cum etiam ſanguine prius per venæſectionem largius miſſo fluant. Patet quoque exinde, cur Natura mere electiva taliſmodi ſordes malignas motu quodam critico per debita evacuatoria proſcribere machinetur, quibus obſtructis in extremas protrudit partes & exoriuntur varices melancholicis, ſuppreſſione menſium vel hæmorrhoidum laborantibus, imo gravidis familiares, qui a ſtagnatione ſordium ipſam ſubſtantiam carnoſam elevantium oriuntur. Confirmat noſtrum aſſertum *Hippocrates*, dum dicit *6. aph.21. ſi varices moliatur natura, inſania minuitur*; dum nimirum cauſa occaſionalis removetur. Sordes itaque taliſmodi ſi remaneant, quam commode mineram delirii præbent. Perpetuæ enim veritatis hoc poriſma eſt: Quæcunque evacuationes ſupervenientes morbum illum ſolvunt, ſi hæ ſupprimantur, ad illum producendum multum faciant. Jam autem venæſectio, ſalivatio, menſium vel hæmorrhoidum apertio juxta Practicorum effatum ſolvunt inſaniam. Ergo ſi ſufflaminentur hæ evacuationes, feneſtram aperiri inſaniæ per ſe fluit.

Ex *cauſis præternaturalibus* conſideranda ſunt:

1. *Lac à muliere* hauſtum, quod haud dubie continuit philtrum. Hoc autem, ceu imaginationum & earum ſeminarium, quantam torturam atque tragædiam excitet in Spirituum oeconomia, quantam vim poſſideat abalienandi mentis poteſtates notum eſt.

2. *Inſignis cephalalgiæ dolor* multum ad inſaniam facit. A doloris enim vi Spiritus ſumme accenſi atque injuriati maxime debilitantur, ſæpe ſtationes ſuas relinquunt, & fugam meditantur, ut ſudor frigidus & deliquium animi facile ſubſequatur.

3. *Febriculoſa intemperies* ſanguinem fermentando Spiritus mire acuit, animalibus anomalam & irregularem injungit texturam, ut in flammeos quaſi degenerent, non aliter, quam qui ſpirituoſis liquoribus ſe ingurgitarunt ob diatheſin Spirituum flammeam, ratione deſtituuntur ob organon ratiocinationis læſum.

Ex *cauſis ſupranaturalibus.*

Judas & *Pilatus* juſtiſſimi Dei permiſſu a Diabolo eo perducti ſunt triſtitiæ, ut deſperatione exangues, ceu malo pœnæ mactati, corpus & animam manu propria perdiderint. Conſideratis delirii cauſis, ipſius effectum & phænomena in noſtris hiſtoriis occurrentia perluſtrabimus.

1. *Proſtratus fuit humi reſpiratione cohibita.* Ira enim, quæ levis quaſi furor eſt, Spiritibus ſumme venenatam, obſcuram atque furibundam inducit diatheſin, hinc illis debilitatis ſæpe omnium ſenſuum vacillatio & motus inhibitio ſubſequitur.

2. *Deſperant de gratia Divina.* Pater tenebrarum & æterni timoris ac triſtitiæ, in melancholia (quæ alias dicitur *balneum Diaboli*) affectis, juſto Dei permiſſu, taliſmodi cogitationes deſperabundas fabricari poteſt, præprimis cum

Spiritus obſcuri melancholicorum craſsâ caligine obſeſſi per ſe timorem efficiant.

3. *Continuo mœrore triſtitiâq; mactantur;* quæ debetur ſeminibus triſtitiæ in inferiori climate ſubſiſtentibus atque continuo in Spiritibus taliſmodi ſimiles ideas generantibus.

4. *Variis exoticis imaginationibus agitantur.* Ob judicium debile, & memoriam quaſi emortuam, anima ſibi imaginatur talismodi ſimiles ideas, quas naturales actiones urgent, uti ſomno detenti bilioſi inſomnia habent plena actionum furioſarum, hypochondriaci flatulenti navigationes ſomniant. Sic quoque noſter Juvenis, cujus mentionem facit *Tulpius,* crura ſua deſtitui ſuris putavit; forſan à ſanguine in tantâ copiâ ad partes has extremas non appellente, & inprimis cùm à vulnere inflictô magnam nectaris vitalis paſſus fuerit deperditionem.

5. *Marceſcunt.* Ob ſerum blandum nutritium à ſtatu ſuô dulci inſipido, ad nullam formam determinatô, deſciſcens & ſalibus acidis bilioſis vice versâ deturpatum.

6. *Vitæ pertæſi ſunt.* Ob continuam Spirituum defatigativam meditationem ac cogitationem, adeoque illorum debilitatem.

7. *Solitudinem amant.* Spiritus enim fixi, tenebris offuſi, actiones homogeneas appetunt, ſicuti contrà, quorum Spiritus activo vigore fœti converſatione delectantur.

8. *Timent, mortem inſtare putant.* Ut tenebræ omnibus hominibus, niſi docti, vel audaces ſint, timorem injiciunt; ſic atræ bilis color mentis ſedem tenebris ſimilem reddens timorem efficit. *Galen. L. 3. de Loc. aff. c. 7.*

9. *Furore inſano afficiuntur.* Ab imaginibus furibundis, ſpiritibus indolem flammeam atque impetuoſitatem conciliantibus.

10. *Ve-*

10. *Venenô, inediâ, ſtrangulatione* & *ſuffocatione* pereunt. Affectiones corporeas, in Spiritu inſito radicatas, ipſam afficere phantaſiam, illamque ad imagines cognatas, & affines Spiritui inſito producendas determinare poſſe in ſomno, clariſſimum præter jam allata experimenta faciunt, quod □a veſicam pueris vellicans, ſomnia faciat iſtos ſtare ad angulum & mejere. Sic quoque ϛάσις ſanguinis præcordialis in ſomno phantaſma ſe prementium parit; abundantia ſpirituoſi ſeminis, genitalia proritans, inſomnia venerea excitat. Pari ratione in deliriis, quæ dicuntur inſomnia vigilantium, actiones corporeæ in parte radicatæ afficere phantaſiam illamque ad ideas ſymbolicas atque cognatas producendas determinare facile poſſunt. Quare in Veſta vitali, Corde, ardens flammula, cùm admodum obſcura, tenebricoſa ac pene exſtinguibilis in melancholicis ſit, tum ob Spirituum animalium ſplendorem deperditum; tùm ob Salium acidorum, in MS. eâ congeſtorum, cumulum fermentationi reſiſtentium, hinc illorum phantaſia ab imperio rationis libera fingit ac format ſibi cognata phantaſmata de exſtinguendâ ac ſuffocandâ illâ flammâ; proinde de inediâ, quæ pabulum flammæ detrahit; de veneno, quod facultatem habet ſpirituum indolem deturpandi ac invertendi; de ſtrangulatione & ſuffocatione, quæ neceſſarium flammæ foventum intercipiunt △rem frequenter cogitanti ac talismodi actiones naturali inſtinctu ſemper urgente ac ſvadente, id in effectum traducendi ſecum digerunt, præprimis vitæ pertæſi & ſumme debilitati, ſi bellam occaſionem nanciſcantur, inſtinctum talem naturalem patefaciunt, & talismodi mortis genus ſubeunt.

11. *Melancholici vim vitæ inferentes facillimè moriuntur.* Rationem reddit elegantiſſimam *B. Rolfincius*, cujus fama immortalis *tr. de apoplex. p. 21.* melancholici, *inquit*,

animo ſunt dejecti, inedia emaciati, pauciſſimo abundant ſanguine, imò jam in Charontis cymbâ pedem habere videntur; nonnunquam etiam ſolo mœrore exhauſtis viribus diem obeunt, adeo ut vel levi vi filum vitæ queat abrumpi. Hinc, qui in melancholicâ diſpoſitione vitæ tædio laqueum ſibi injiciunt, vel levi accedente conſtrictione cum genubus vel natibus incumbant, ſubitò emoriuntur. Eadem eſt ratio, quod illi, qui venenum hauriunt: vel in flumina ſe præcipites dant, citò moriantur.

12. *Maniaci*, vel *gladio ſe confodiunt*, vel *gulam abſcindunt*. Illi enim penè è diametro oppoſitas & contrarias actiones habent cum melancholicis. Spiritus enim ignei mobiliſſimi ſunt, ſanguis fervens bilioſus mirè in vaſis ebullit, hinc quoque ſibi eligunt mortem, quæ magis ad furoris ſpeciem inclinat, ac furibundo & deſperato animo vulnus ſibi infligunt, ſicque filum vitæ ſibi abrumpunt, neque facile laqueo vel ſuffocatione vitam finiunt, niſi in melancholiam mania degeneraverit. Fugiunt potius naturâ omnes aquam, ut etiam ſuffocatione in aquis diſſimulatâ multi maniacorum reſtituti ſint. *V. Rolfincii diſſ. de maniâ p. 19.* contrariâ nimirum ideâ Spiritibus introductâ, quæ Spiritus igneos deprimit atque obnubilat.

Conſideratis cauſis *αὐτοχειρίας* melancholicæ, jam quale prognoſticum ratione *ſalutis* & *mortis* penes illos, qui cum morte colluctantur, ſtatuendum ſit, videbimus.

Strangulatos, qui ſpumam habent ante os, non poſſe in vitam revocari, pronunciat *Hipp. L. 2. aph. 43.* qui explicationem accuratiorem meretur. Hunc aphoriſmum non penitus eſſe univerſalem, neque injuria a Galeno eſſe interpolatum, *Pechlin. tr. d. aeris & aliment. defect. ſub aquis p. 87.* affirmat, adducens contrariam experientiam, quòd ſtrangulati, quibus os largiter ſpumâ obſeſſum, lucis

uſu-

uſuræ reſtituti fuerint, adhibitis convenientibus remediis. De pluribus tamen valere, præprimis de illis, qui ex melancholica diſpoſitione hoc mortis genus quærunt, non ibo inficias. Spuma namque eſt ſaliva rarefacta a Spiritibus ſumme mobilibus, fugam jam meditantibus permixtis. Hinc quoque furioſorum os plerumque ſpuma obſeſſum; quæ a Spirituum actuoſo & igneo motu dependet, uti fortis agitatio albumen ovi in ſpumam redigit. Sanguinis itaque circulo in melancholicis non amplius evoluto, ſed ſanguine ςάσιν in interſtitiis habitus carnoſi moliente, lympha ſecedens ad novos ductus adfectat viam, atque a Spiritu partium inſito reſoluto (qui poſt mortem aufugit) & ejus calore propellitur ad tubulos glanduloſos. Accedit, quod muſculorum faciei, bucconis panniculi carnoſi quandoque poſt mortem ſe convellentium robore elidatur, labiorum quoque fibris contractione ſua non niſi anguſtum effluendi ſpatium concedentibus, magis in ſpumam ſic reſolvitur, facilis alias humor. Idem aphoriſmus valet de illis, qui aqua ſuffocati ſunt; illorum enim os pariter ſpuma obſitum, copioſeque mucoſitates ex illorum naribus profluunt.

Neque enim hi facile reſtituuntur, præprimis ſi corpus elevatum ſit & extremitates digitorum corroſæ, quæ phænomena dependent a putredinoſa humorum fermentatione, & Spirituum omnium reſolutione. Præprimis autem omnes melancholici (uti antea dictum) non facile vitæ redduntur, horum enim ignis vitalis per ſe pene eclipſin patitur, tum ob maſſæ ſanguineæ diatheſin acetoſam ad fermentationem (in qua noſtra flammula conſiſtit) minime aptam, tum ob particulam aſtralem ob affectus maxime imminutam, hinc aere, ignis nutrimento, per conſtrictionem arteriæ aſperæ & venarum denegato, omnis fermentatio, Spirituum generatio labefactatur, flammaque

exſtin-

exſtinguitur. Sine aere enim nulla particularum motio, nulla agitatio fieri poteſt, exemplo Salium diverſi generis commiſtorum, quæ ſi aeris influxus inhibetur, nullam effervescentiam nullumque excitant ſtrepitum. Quod ſi autem talia ſigna ad mortem non appareant, neque ſubjectum ad melancholiam diſpoſitum ſit, ſeque voluntariæ ſtrangulationis vel ſuffocationis morti immolet, nullus dubito, quin convenientibus adminiſtratis remediis in lucis uſuram revocari poſſit. Quanquàm enim ſignorum vitalitatis nulla amplius apparentia ſit, flamma vitalitatis penè exſtincta videatur, ob ſanguinis fermentationem deficientem, aëre inhibitô, adhuc tamen ætherea particula ſcintillulans in cordis glomo gliſcit, quæ, modo aëris tranſitus liber ſit, iterum ſanguinem debitâ fermentatione accendit, ſicque penes plures mortui reviviſcunt, non aliter ac hirundines, varii generis aves, imò animalia perfecta (ob craſſiorem aerem ad fermentandum minime aptum) hyeme mortua, calido aere admiſſo, vel verno tempore accedente reviviſcunt. Syncope (quæ nil aliud, quàm deſiſtens fermentatio ſanguinis & læſa flammulæ productio à variis cauſis) affecti per medicamenta tempore legitimo adhibita in priſtinum vitæ ſtatum optime poſſunt reſtitui. Jam autem ſtrangulationem nil aliud eſſe, quàm ſyncopem, ab △is defectu ortam, & etiam illos, qui ſtrangulatione pereunt, priùs ſyncope tentari *Verulamius hiſt. vitæ & mort. p.559.* probat, ubi ſtrangulatus, morti proximus, reſolutus dixit, ſe non ſenſiſſe dolorem, ſed colores varios, nigricantem, cœruleum, ante oculos obverſantes, quales animo linquentes conſpiciunt. Ergò eodem modo iisdem etiam medicamentis, quibus ſyncoptici reſtituuntur, uti magno cum juvamine poſſe ſtrangulatos morti proximos collegimus. Nimirum motus ſanguinis ac fermentationis reſtitui debet per venæ

ſectio-

ſectionem, frictionem, infuſionem liquorum Sale volatili æthereo turgidorum, vel per communicationem aeris calidi aromatici, uti in caſu noſtro maniacus ſtrangulatus vitæ redditus fuit. Hoc modo plures ex laqueo in lucem revocatos fuiſſe, imô ſuffocatos, teſtantur hiſtoriæ annotatæ à *Schenckio obſ. 233. l. 2. à Wepffero de apoplexiâ p. 181. à Bartholin. cent. 6. hiſt. 68. à Pechlino ingenioſiſſimo l. c. p. 86.* qui dicit ſibi exemplum innotuiſſe mulieris laqueo ſtrangulatæ, quæ reſpiratione & pulſu jam deficientibus, ſpumâ in labrum effusâ, quod vel unum vitæ non rediturae ſignum perhibetur, & omnibus conclamatis, ad medici tamen inſperatum acceſſum & liberalem Spiritus Salis ammoniaci infuſionem planè revixit.

Opium, à melancholicis in magnâ quantitate aſſumptum, flammam vitalem alias debilem facile ſuffocare vitæque ecclipſin accerſere poteſt. Virus enim occultum narcoticum ſtupefactivum immediatè in Spiritus animales evibrat, quos obnubilat atque obſcurat; hinc quoque febricitantibus debilibus exhibitum ſomnum æternum parit.

Sanguis taurinus mumiali ac quaſi ſeminali gaudet virtute, uti ſanguis felinus hominem induit felinis moribus, humanus furorem, delirium melancholicum excitat, niſi fortiſſimo motu ideæ peregrinæ per aperta ſpiracula excludentur; ſic quoque ille à peregrinâ ideali qualitate non erit immunis, quæ Spiritus invertere atque afficere ſatagit.

Mercurius meteoriſatus ac telis quaſi Salinis armatus in minimâ quantitate funeſtam microcoſmo inducit tragœdiam. Omnia Sulphura metallica terrea ſunt blanda atque naturæ amica; aſt ſalina acida ſummè deleteriâ qualitate ſtipata ſunt, uti lethalibus infamatum exemplis *arſenicum*, *⊕lum ♀is*, *♁ii* 🜍 particulis ac moleculis ſalinis involutum,

 ☿ius,

☿*ius ſalinus* factus ſat teſtantur. Omne enim acidum per ſe fermento ſanguineo eſt inimicum, præprimis ſi volatile penetrans ſit ac idealibus imbuitur qualitatibus, tum aulam vitalem aggreditur, ibique *ἐντελέχιαν* ſuam venenatam prodit. Sic quoque Spiritus a melancholicis ſumptus ſpirituum *κρᾶσιν* immutare ac facillime ſuffocare illos ac deturpare aptus eſt.

Prognoſis vulnerum deſumi poteſt ex aliis Autoribus, qui ex profeſſo de hac materia tractarunt. Sic vid. *Excellentiſſ. Dn. D. Welſchii* RATIONALE *vulnerum lethalium judicium p. 78. & ſeqq.* ubi agit de vulneribus aſperæ arteriæ.

Inedia (quanquam communiter ſtatuitur ad ſeptimum diem vitam ſine cibo protrahi poſſe) cum omne pabulum flammæ vitali alias debili detrahat, facile melancholicos necat.

Perſpecta prognoſi ad ipſam curationem devolvimur, quæ duplex eſt:

Prima comprehendet remedia illorum, qui manum jam ſibi intulerunt, quo medicus in tempore accedens forſan opem miſero, morti proximo, afferre poſſit, effectumque inhibere.

Altera ſuppeditabit remedia, quæ cauſam *αὐτοχειρίας* (delirium) adeoque ipſum effectum tollunt.

Quapropter ſuffocati & ſtrangulati in ipſo fati limine conſiſtentes præmaturo adventu ad vitæ uſuram revocari poſſunt, ſi fermentatio & inteſtinus ſanguinis motus adeoque circulatio procuretur per liberalem Spiritus ⊖ ✱ci cum ▽ vitæ infuſionem, ſi corpus in calidum locum feratur, calidis pannis fricetur, vena ſecetur, halitu ac aura vividiori maſticati cinamomi recreetur; ipſe quoque aer per folles in arteriam aſperam inſuffletur, quo texturæ ſanguineæ ſpatiolis interſperſus motum inteſtinum promoveat.

Opii

Opii vis ſoporifera optime debellatur per *alcalia*, quæ texturam hujus ſimplicis invertunt, adeo ut virtus deleteria caſtretur ac cicuretur. Patet hoc exinde, quia ſudorem opii amarum mutant in medium acrem. Prodeſt hic *lixivium Salis 🜍i c. ſpir. ✱ci* acuatum; it. *camphora*, quæ poros cerebri obſtructos aperit, ſenſus excitat, hic laudem meretur.

Sanguis taurinus hauſtus per vomitoria ſtatim exſtirpetur, ejus noxa ſanguini affricata per ſudorifera *Spiritum ſanguinis humani, viperarum*, optime tollitur.

Dira 🜺*ti ſpicula* diluantur per *aquea* 🝆*ſa demulcentia*, quæ tricis ſuis contextuque anfractuoſo ipſas acies excipiunt. Lixivia quoque dum acidum abſorbent, non ſunt de nihilo.

Inedia debetur ſanguini particulis æthereis volatilibus orbato adeoque ⊖ia acria ſtimulantia ventriculum, & calorem producentia progigni vix poſſunt. Spiritus itaque ſunt refocillandi, lympha acris volatilis reddenda, acidum cruoris abſorbendum, ut fames redeat; hiſce indicationibus ſatisfacit laudatiſſimum medicamentum, *Sal volatile ⊖is ammon.* 🝆 *caryophyll.* vel *cinamomi* ſaturatum.

Curatio vulnerum deſumenda eſt ex fonte chirurgicô, quem varii Autores ſuppeditant.

Jam ad alteram curationem progreſſum facimus, quæ cauſam hujus mali tollit, nempe delirium, mentemque reſtituit ſanam in corpore ſano; hinc effectus conſequuturus non poteſt non quoque exſpirare.

Curatio autem hæc abſolvitur:

I. *Cauſam occaſionalem tollendo*, nimirum peregrinarum imaginationum ſeminaria;

II. *Archeum* ſive Spiritum quemvis ſingulatim *roborando*.

Primum peragitur, ſi omnia evacuatoria ſerventur patula atque aperta, quò natura roborata excrementa per congrua ſua evacuatoria (habet enim quodvis excrementum congruum ſuum evacuatorium) proſcribere poſſit. Quapropter venæ hæmorrhoidales in conſvetis; uterinæ in illis, quibus lunare tributum non ritè ſolvitur, adaperiantur; ſeminis copia per conjugium imminuatur; plethora per venæſectionem corrigatur. Sanguis ob nimiam abundantiam circulo non rite poteſt rotari; hinc Spirituoſus præprimis in arteriis aceſcens atque corruptus per arteriotomiam detrahatur, quæ inſigne juvamen adfert, cum autem hæc ſectio plena ſit periculi, venæ capillares, quæ optime fungi poſſunt vice arteriotomiæ, potius eligantur vena ſalvatella, ſublinguales, pone aures, frontales, mirum à Practicis in deliriis omnibus decantatæ; hæ enim cum ſint capillares ſanguinem immediate ex arteriis receptum fundunt; arterioſus quippe ſanguis ſubtilior ac Spirituoſior facillime in has venas penetrare poteſt, craſsô relictô. In furore maniacô præſtat fermè ad animi deliquium ſanguinem mittere.

Deinde inter omnia ratio habenda eſt ſalivationis, quæ ſi ſupprimatur, fœcunda mater exiſtit excrementorum malignorum.

Optime autem promovetur per *☿ialia*, quæ in maniacis pro ſcopo ſalivationis egregie *laudat Rolfincius tr. de capitis affect. p. 29*, iisque deſperatum maniacum reſtituit. *Unguentum* ſequens regioni præcordiali vel etiam ſpinali medullæ inunctum laudatiſſimum eſt:

℞. *Emplaſtri gum. ammon.* ʒiij.
☿ii dulcis ℈iß.
♁is nativæ g̃xv.
unguent. althææ ʒij.
balſam. peruvian. ℈j. M.

In-

Internè encomiis exornat *B. Dn. Ludovici* de republicâ Apollinari meritiſſimus, in laudatiſſima ſuâ *Pharmaciâ pag. 217, 218. Spiritum* ⊕*li digeſtum, ſuper vitrum* ♃*ii* vel *crocum metallorum* ad guttas aliquas datum. Salivationem cum ſummâ euphoriâ excitat. Poteſt etiam loco ♈us ⊕li ſubſtitui ♈us ⊖ ✱ci vinoſus.

Vomitoria, quæ in omnibus morbis Spirituum ſive archealibus magni æſtimantur, hic imprimis in uſum vocabimus, multis enim intentionibus ſatisfaciunt.

Evacuant ſimul ſalivalem laticem magna in copia, dum miliares œſophagi glandulas vellicant, ♈ibus animalibus peregrinas ideas fortiter excutiunt, ſordesque impactas removent; Imaginationum ſeminaria, philtrum, opium, ex improviſo immiſſa, feliciſſime exterminant, ipſam atram bilem ad naturam ▽æ ſtygiæ accedentem, ne per circulum quaſi in ſanguinem redundando ipſum collutulet, proſcribunt. Præprimis autem ex ♃io concinnata medicamenta hic palmam præripiunt.

Tartarus emeticus ex croco metallorum rite à ſcoriis liberato ſecundum præceptum *Williſii in Pharmac. pag. 63.* paratus, hic laudem meretur, inprimis cum ♃*i nativâ permiſtus*, ſicuti *Magnificus Dn. D. Wedelius*, Præceptor meus optimus ac fideliſſimus in collegio Practico Timæano inculcat; hæc enim ſimul virtutem irradiativam ♈us confortativam poſſidet, blandum quoque ac modeſtum vi ſua anodyna ipſis injungit motum, ut ſumma poſtmodum cum euphoria ſequatur vomitus.

Crocus quoque metallorum purus, prius bene in crucibulo candefactus (ut particulæ 🜂eæ volatiles avolent) poteſt commode ad gr. ij. l. 3. in ſubſtantia cum aliis propinari. *Williſius in Pharmac.* ad gr. IV. V. tuto præſcribit, vel etiam in vinum poteſt infundi, quod poſtmodum filtretur & calide propinetur.

℞. ☿i emetic. g. iij.
♃is nativæ g. iv.
☍ meliſſ. gt. 1. M. F. pulvis.
℞. croci metall. puri g. ij.
☿i emetic. g j.
crem. 🜕r. ℈ß.
☍ macis gt. 1. M. F. pulvis.
℞. ſucci prunor. dulc. ℥ij.
croci metall. g. iv.
cinamomi ℈j. M. F. Infuſum ponatur in calidum locum.

Vomitoriis non ex voto ſtatim operantibus conducit Spiritus ✻ci propinatus, qui acidum ponticum figens abſorbet, in melancholicis, ∾ibus animalibus elaſticum ac expanſivum injungit motum, vel cryſtalli ☿i in bilioſis ad expeditiorem faciunt operationem.

Evacuatis hoc modo excrementis ſpirituoſis neceſſe eſt, ut evacuatoria naturalia aperiantur, quo natura excrementorum ſylveſtrium copia ſublevari poſſit, quæ tum morbi cauſam, tum etiam effectum conſtituunt.

Primum autem locum tenent *purgantia*, hæc humores peregrinos copia peccantes craſſos feliciſſime excludunt per omnes rivulos gyris inteſtinorum appoſitos. Antequam autem illa in uſum trahamus, præmitti debent medicamenta vias aperientia, humores fluxiles & coctos reddentia. Cocta enim juxta *Hippocratis* præſcriptum, debent expurgari, hoc eſt, humores debent prius alterari, eorum qualitas peregrina inverti, quo deinde natura aliqua ex parte amici felicius per purgantia poſſint excerni.

Sequentia utrique intentioni ſatisfaciunt.

℞. Ræ ♂is pomat. l. cydon.
arcani ☿i ā. ʒj.
extract. ellebor. nigr. ℈j. M. D. in vitro.

℞. Ræ

℞. R*æ* ♂*is* *Zwelf.*
Miſtur. *ſimpl.* ā. ℨj. M.
℞. *Miſtur.* *antiſcorb.* *Rolfinc.* ℨj.
Liquor. ♂*lis* ☉ *fl.* *✱ci* gt. vj.
arcani ♀*i* *ſoluti* ℈j. M. D.
℞. *Elix.* *PP:* *antiſcorbut.* ℨij.
Extract. *ellebori* *nigri,*
~us ⊖ *✱ci* ℈j. Miſce.

Si autem alvi ſcybali inſigni duritie laborent, præſtat clyſterem ſaltim evporiſtum præmittere & applicare compoſitum ex lacte vaccino calido, albumine ovi fortiter agitato, addito tantillo Salis culnarii & fellis taurini.

Diſpoſitis ita viis & ad exitum præparatis humoribus purgantia cum fructu exhiberi poſſunt. Hinc

℞. *gialap.* *reſinoſi*,
lapid. *Lazuli* ā. ℈j.
reſin. *ſcammon.* g. x.
arcan. *duplicat.* g. vj. M. F. Pulvis, qui in deliriis frequentiſſimè egregiam locavit operam.

Si pilulæ expetantur:

℞. *Extract.* *Ellebori* *nigr.*
reſin. *ſcammon.* ā. ℈ß.
☿*ii dulc.* g. xij. M. F. pilulæ xv. cum balſam. peruriano.

Cum autem melancholici plerumque ſiccioris conſtitutionis ſint quoad inteſtina ob ſalium auſterorum facultatem conſtrictiva pollentium ibi ſtabulantium copiam; hinc infuſa citius operantur. Quare

℞. *Rad.* *polypodii*
armoraciæ,
zedoariæ ā. ℥ß.
herb. *fumariæ*,
meliſſæ ā. mj.
cinamomi
cubebarum, ā. ℨij.

fol. ſennæ ſ. ſt. ℥v.
fibr. Ellebori n. ℥j.
♀*i crudi* ℨß. M. conciſa & contuſa D. ad chartam S. Species zum Purgier-Wein/nach und nach zu gebrauchen.

Sequuntur Diuretica, inter quæ talia præprimis commendanda, quæ ſecundum Cl. *Helmont. p. 560.* apta nata ſunt in urinam mutari, ut renale evacuatorium petant; (2.) ſint amica naturæ; (3.) ſubtilia, ut quaquaverſum eant; (4.) humores peccantes ſimul alterent & qualitatem noxiam expugnent; (5.) qualitate ſpecificâ renalem archeum ſtimulent. Hôc pactô unâ fideliâ duos vel tres dealbare poſſumus parietes, puta effectus perficere, nim. humores noxios alterare, obſtructiones expedire, & ſimul copiâ delinquentes humores excernere.

Talia ſunt medicamenta ſalina immerſa particulis reſinoſis 🜍eis, (quô renum archeus ſtimuletur) & particulis ejusmodi inſtructa quæ humoribus prædominantibus acidis vel alcalimis amicam qualitatem inducunt. Hinc

℞. *arcani* ♀*i*
Liquor. ⊕*ſi è* ♎*u* ⊕*id &* ♎ ✱ ā. confecti ā. ℥j.
♎*us* ⊖ ✱*ci.* ℈ß. M. Doſ. gt. 30.

℞. *arcan. duplicat.*
♀*i* ♀*iſati Ludovician.* ā. ℈j.
⊖*lis volat. ſuccin.* gr. x. F. Pulv.
⁂ *petroſelin.* gr. j. M. D. pro 3. doſibus.

℞. ▽ *fumariæ,*
petroſelini ā. ℥j.
cinamomi ℨj.
⁜. ℨß.
⊖*l. volat. ſuccini* ℈ß.
ſyr. ſcelotyrb. qſ. M. F. Potio. S. auff 2mahl.

℞. ♎*us* ✱*ci* ℈ij.
⁜. ℨß.
♎*us* ⊕*li* gt. 6. M. F. Liquor diureticus Doſis 60. guttæ in hauſtu cereviſiæ frigidæ.

℞. R*æ aperitivæ Mœbii* ℈ij.
☉-us ſuccini ℈j. M. Doſ. gr. x. xv.

Diaphoretica ſummam hic locant operam, per inſenſibilia enim ſpiracula morborum ſemina excludunt, Spiritus augent in melancholicis, acidum abſumunt, æthereum fermentationis in ſanguine procurant motum. Talia ſunt medicamenta penetrantia volatilia urinoſa ſubtiliſſimum oleoſum principium foventia, quæ in melancholicis ſaltim locum habent, v. gr.

℞. ▽ *fumar.*
ſcabioſ. ã. ℥j.
Eſſent. theriacal. ʒj.
☉-us viperarum,
Cornu C. l. eboris ã. gr. x.
⊖*i* gr. iij. Miſce S. Schwitztränckl. auff 2. mahl.

℞. *Sal. volat. C. C.*
⦶*i* ♁*ti* ã. g. vj.
camphoræ g. iij. M. F. pulvis S. auff einmahl.

℞. R*æ bezoard. Michael.* ʒi.
☉-us ✱*ci vinoſ.* ſuper ☍ ♀ *fœtid. l. eboris* abſtracti. gr. 10. M. Doſ. 30. vel. 40. guttæ.

In furioſis autem & maniacis affectibus, ubi Spiritus exæſtuant, cruor quaſi excandeſcit, volatilia dicta locum vix inveniunt: adhibenda tunc potius ligantia ac quaſi figentia Spiritus; ſudor enim vix fluit, ſi omnia quaſi exæſtuent in microcoſmo, furibundus Spirituum adeſt motus. Proſunt theriacalia ⦶ſa ▽ea, fixa opiata. e. g.

℞. *arcan. dupl.* ʒß.
camphoræ ℈ß.
laudan. op. g. 1½. M. F. pulvis D. in 2. doſes.

℞. ♁*ii diaphoret.*
corallor. rubr. ppt.
⦶*i* ♁*ti* ã. ℈j.
laudan. op. g. j. Miſce F. pulvis D. in doſibus duabus.

℞. Ræ *bezoard.* ℈j.
♁us ⊖li *cephal.* ℈ß.
Eſſ. anodyn. gt. v. M. Doſ. gt. 40.

Jam quoque perhibenda ſunt talia, ſub quorum vexillo totus Hermeticorum militat chorus, nim. medicamenta aſtralia archeum afficientia. Hic humorum præſes eſt, ipſos alterat, omnia in regno microcoſmico diſponit & ordinat ac principatum gerit. Cum autem archeus (ut ſupra mentio facta) ſit complexus Spiritus, ex animali vitali & partibus inſito conflatus, quorum perpetua harmonia & connexio eſt, hinc affecto animali, qui principem locum occupat, & vitalis & ipſi humores alterantur, ut vice verſâ alteratis humoribus & vitalis & tandem Spiritus animalis alteretur, quanquam illud imperium eminentiori gaudeat gradu & citius hocce peragatur.

Quapropter almæ artis apollinaris ſupremus gradus eſt, taliſmodi medicamenta præparare, quæ inſtar affectuum ipſos Spiritus animales immediate petunt, ſummum ſplendorem lucidum ipſis fœnerant. Et talium cenſu ſunt medicamenta aſtralia inſipida, è regno minerali petita.

Magni naturæ Myſtæ hic uno ore collaudant ☿ium ſuum ſophicum luminoſum ac valde aſtralem factum.

Philaletha in tr. de introitu aperto ad occluſum Regis palatium, communicat proceſſum: Nim. ☿ius vulgaris depuretur à ſcoriis ſuis ▽is & △eſtribus beneficio amalgamationis cum Regulo ♂iali inſtitutæ, quam binæ Dianæ columbæ additæ promovent. Decem per vices iterum per ſublimationem ſeparetur a regulo, reiteratâ tamen ſemper priori amalgamatione ante ſublimationem. Redditur ſic ☿ius puriſſimus ſplendidiſſimus philoſophicus, qui cum debita proportione ☉is coquitur in medicamentum modeſtiſſimum ac potentiſſimum in omnibus ferè morbis deſperatis, ad pauca grana ſumptum.

Pote-

Poterius, inſignis Chimiater, in *Pharmacopœiâ ſuâ Spagiricâ* ubique dilaudat & prædicat ☉ ſuum diaphoreticum, quod nihil aliud eſt, quàm ☿ius ♃ii in ☾e coagulatus.

Baſilius Valentinus ☿ium ♃ii, quem deſcribit in *curru triumphali p. 408.* coagulat cum % ⊕li in ſummam panacæam.

Knöeffelius laudatiſſimus podagræ domitor, eodem medicamento in jam conclamatis (ut fertur) uſus eſt.

Sulphura quoque mineralium fixa, anodyna, dulcedinem præ ſe ferentia, ceu magna naturæ arcana *Helmontius* æſtimat.

Solutiones lapidum, peculiari Spiritu inſito gaudentium pretioſorum, it. nobiliorum metallorum cum menſtruo catholico limpidiſſimo inſipido æthereæ proſapiæ celebratæ ſummam opem locare dicuntur in medendi arte. Talismodi menſtrui indubitatus poſſeſſor *Excellentiſſ. Dn. D. Sieboldus*, Archiater Ducalis Saxonicus, Patronus meus exoptatiſſimus eſt, qui candide meæ tenuitati ejus effectus retulit, & ad oculum demonſtravit.

Hiſce heroicis & magnificæ famæ remediis deſtituti, nolumus quidem tumore intempeſtivæ cenſuræ illa inflare, cum fidelem prius communicationem requirant. Interim contenti maxime ſumus noſtris evporiſtis admodum probatis nec infimæ notæ remediis Spiritus animales confortantibus, ex quorum numero ſunt v. gr. ☿ *dulcis*, cui in præparatione crocus ☉ vel ☽æ adjectus; ♃ina quoque excellunt. *Helm.* illam in faſcinationibus & dæmoniacis affectibus laudat externe appenſam. Externe quoque in affectibus Spirituum animalium v. gr. ſpaſmo, convulſione, mira præſtare in emplaſtro vel ungvento carpis manuum applicita dicitur à *B. meo Parente in Clave p. 293. Bezoardicum ☉re, ☽are, lapides pretioſi*, quæ irradiative & ſolo

 atta-

attactu aſtrali inſtar amuleti in Spiritus agunt, commendanda ſunt: ℞a ☉is ex croco ejus beneficio Salis volat. *Sylvii* parata; *coralliorum cum °o° citri vel meliſſæ* (quæ coralliis colorem omnem rubicundum extrahunt, ſi in digeſtionem fortem ponantur) concinnata non erit de nihilo. Huc pertinent quoque *opiata*, quæ immediate in Spiritus animales operantur, ſimul ac enim in ventriculum immiſſa ſunt, ſomnus obripit. In deliriis nonnulli illa favonio odio proſequuntur, ſed quid ſtatuendum ſit de hac re, videndum in Opiologia *Excell. D. D. Wedelii.* Hoc notabile eſt, quod in principio, ubi minera morbi adhuc præſens, ideæ phantaſticæ firmiter impreſſæ, nullum inveniant locum. Præmiſſis autem præmittendis, ſi ideæ ſaltim adhuc ſuperficiarie hærent in Spiritibus, tunc amentiam falce quaſi una demetere poſſumus; præprimis ſi rite per fermentationem ſint correcta, ambra, & moſcho confortata & cum humectantibus exhibeantur.

Ex hac claſſe variæ jam poſſunt depromi formulæ v. gr.

℞. *♁is nativ.*
pulvis bezoard. Senn.
bezoard. ☽aris ã. ℈j.
laudan. op. cum moſch. gj. M. F. pulvis
D. in 3. doſes.

℞. *ſpec. lætificant. Rhaſis.* ℈j.
♁is nativ. præp.
bezoard. ☉ris ã. ℈ß.
ambræ g. j.
°o° *cinamom.* gt. j. M. F. pulvis D. in 2. doſ.

℞. *lap. 5. pretioſ. ppt.* ℈j.
☿ii dulcis cum croco ☉ parat.
♁is nativ. ã. ℈ß. M. F. pulvis.

℞. ℞æ *corall. cum* °o° *citri parat.*
℞æ *🜔li anodyn.* è *🜂â 🜔li d. cum ▽ parat.* ã. ʒß.
M. Doſis 40. gttæ.

℞ ℞æ

℞. R*æ* ☉*is cum Sal. vol. parat.* ʒj. D. in vitrum Doſ gt. 20. 30.

Jam deſcendendum mihi eſt ad alteram claſſem, quæ comprehendit medicamenta Spiritus vitales confortantia ſive cardiaca. Sunt autem cardiaca ſecundum *Nob. D. D. Wedelii theorema 15. f. p. 5. ſ. 7.* quæcunque rarefactionem ſanguinis ſecundum naturam reſtaurant vel præternaturalem impediunt. Sive quæcunque flammam vitalem nimis debilem augent vel etiam igneam nimis & mobilem temperant.

Prius exſequuntur ♒tus ☐ſi volatiles, Sal volat Sylvii, ☍is cephalicis eſſentificatum v. gr. roſmarini, meliſſæ, cinamomi, macis. Fit hoc Sal volatile, ſi loco ♈æ in ♒us ✳ci præparatione ſumatur 🜄 vulgaris, liquor primo ſtillans aſſervandus uſui medico; Repagula corporum omnium oleoſorum ac reſinoſorum reſerat quam optate, v. gr. balſam. peruvian. myrrham, ſuccinum, lign. aloes moſchi, omnia olea deſtillata, camphoram, opium, caſtoreum; Ex oleo quoque ♀i fœtido elegantiſſimam extrahit eſſentiam, ♒us ✳ci cum ♒u lil. conval. ã. miſtus conſtituit liquorem cephalicum & cardiacum præſtantiſſimum, qui potui ordinario poteſt inſtillari. *Confectio* quoque *Alkermes*, *Hyacinthina*, *Eſſ. moſchi*, *ambræ*, *croci* laudem inſignem merentur. Spiritus cardiacus & cephalicus ſequens à *B. meo Parente* inter ſcrinia aſſervatus meretur adduci. v. gr.

℞. *h. roſmarin. ſylv.*
majoran.
lavendul. ã. mß.
cinamom. acuti ℥j.
caryophyll.
nucis moſchatæ ã. ʒiij.
cubebarum
ſtoracis
benzoes ã ʒß.
balſam. peruvian. ʒj. Miſce.

 Con-

Conciſis & contuſis affunde Spiritus liliorum convall. ℔j. Exponantur macerationi per aliquod ♂ poſt ♌la per alembicum ex arenâ. In principio autem deſtillationis adjice Salis ♀i puri ℥iß. & Salis ammon. ℥j. Deſtillatur Spiritus longè elegantiſſimus, penetrantiſſimus, odoratiſſimus, qui interne & externe exhiberi poteſt.

Ex hiſce jam laudatis variæ pro lubitu concinnari poſſunt formulæ. v. gr.

℞. ∽ *hujus cephalici* ℥iij.
Eſſ. moſchi ℈ß.
croci. ʒß. M. Doſis gt. 40.

℞. ⊖*l. volat. cinamomiſ.*
meliſſat. ã. ʒij.
caſtorin. ʒj. M. D. gt. 20.

℞. ∽*tus fuligin. rectif.*
Eſſ. balſam. peruvian. ã. ʒj. M.

℞. ▽*æ meliſſæ citrat.*
roſarum ã. ℥iß.
∽ *lil. convall.*
▽ *cinamomi* ã. ʒij.
confect. alkerm. ʒß.
∽ ⊖*is dulc.* ℈j.
♁*is nativ. ppt.*
ſpec. lætiſicant. Rhaſ. ã. ʒß.
ſyr. de ſtoechad. arab. q. ſ. M. F.
Potio confortans.

Cum autem vitalis purpura ſæpè in vaſis mirum in modum excandeſcat, Spiritus exæſtuent à copiâ ſalium ſylveſtrium alcalinorum & ſcoriarum ♀earum, hinc potius præcipitantia ſylveſtre illud ♀ conveniunt, qualia ſunt acida volatilia v. gr. *clyſſus* ♁ii ♀ratus, ∽⊖is d. ∽us ⊖i d. quem magni æſtimat *Sylvius in Praxi*, ∽*us* ⊕*li volat. Hartm.* ∽ ⊕*li.* ♂, *tinctura ſl. 4. Cordial. arcan. duplicat.* quod etiam in ſinu fovet ♀ quoddam anodynum à ⊕lo proficiſcens, *ſacchar.* ♄*n.* Hæc longè præſentiſſima remedia ſunt? Quare

℞. ☿ ⊕li volat.
antepilept. Hartm. ā. ℥j. M. Doſ. xx. guttæ.

℞. ℞æ fl. 4. Cordial. cum phlegm. ⊕li extr. ʒij.
clyſſi ♄ii △rati ʒj. M. D. 30. guttæ.

℞. arcan. duplicat. ʒj. ſacch. ♄ni ℈j.
camphora gr. ij. M. F. pulvis.

℞. arcan. duplicat. ℈ij. ♄is nat. ℈j.
laud. op. gr. ij. M. F. ⊖ anodynum.

Tandem adducenda quoque ſunt *ſpecifica*, ſpiritum partibus inſitum afficientia.

Petenda ſunt hæc medicamina è regno animali; hæc enim magis conſymbolica ſunt naturæ noſtræ, ut etiam ob homogeneitatem pars confortari & ideales peregrinæ qualitates in illa recipi poſſint. Adhibenda autem ſunt, præmiſſis prius medicamentis cauſas ac mineram morbi exſtirpantibus, ſi ideis ſpiritus aſſueſcant & ex conſuetudine ☿us idealem motum producant; tunc facile tranſplantari & in corpus conſymbolicum traduci poſſunt peregrinæ ideæ. In deliriis itaque commendabilia ſunt ſequentia: *cerebrum humanum, ejus ☿us, &* ⊖ *volat.* it. *cranium philoſoph. calcinatum*, cerebrum canis (quo *B. Dn. D. Michaelis* deſperatum maniacum reſtituit) *arietis. ſanguis aſininus, pulv.* ♋ *fluviatilium;* hæc omnia internè felices medentibus porrigunt manus. *Externe hepar arietis, pulmo calidus, ex vitulo* extractus & fronti applicatus; it. *columba, gallus, tinea* per medium diſſecta & carpis vel pulſibus manuum applicata, magni æſtimantur a praxin frequentem exercentibus. Medicamenta hæc quaſi magneticè ad ſe trahunt ſpirituales & ideales qualitates è partibus, hinc applicata hæc, v. gr. hepar per aliquod tempus fœtidiſſimum acquirit odorem ob putredinale fermentum ipſi communicatum.

Huc quoque trahenda ſunt, alia, quæ apta nata ſunt talismodi ſpirituales impreſſiones recipere & quaſi in ſe derivare, *hypericum, anagallis* & ex iis paratæ *eſſentiæ; ☿ialia, ♄ina, medicamenta è ſtercorum* familia deſumpta, huic ſcopo inſerviunt. Hinc quoque in omnibus faſcinationibus, incantationibus,

deli-

deliriis, ipsâ peſte, quæ ex ſpiritualibus ætheris impreſſionibus ortum ducit, non infimum locum ſuſtinent.

Jam quoque digreſſum facimus ad fontem *diæteticum*, ex quô pauca ſolummodó depromamus; nolumus enim crambem toties coctam reponere. Ægri utantur aëre luminoſo, claro, amœno, *humido*; aër enim eſt perpetuum Spirituum nutrimentum ac foventum, hinc aëre vitiatô; ipſi quoque Spiritus male ſe habent & tota machina. Cibus ſit boni ſucci, qui præprimis particulas balſamicas 🜍eas blandas & ▽eas dulces ſanguini largiuntur. Elementum enim boni chyli per conſequens laudabilis ſanguinis conſtituunt particulæ △eæ & 🜍eæ. Omnes acres, acidi, flatulenti, Salini exulent. Vinum purum non adeo generoſum modice in uſum trahatur, hoc enim ſecundum Platonem & corpus & ipſam animam calefacit. Sero lactis, in quo herbæ cephalicæ antiſcorbuticæ, ut fl. borrag. coriandr. crocus, cinamomum, fœniculum, cubebæ incoctæ ſunt, frequenter utantur. Somnus ſit a ſatietatem, hic enim dulciſſimum vitæ ac Spirituum blandimentum ſimul quoque humectat & impreſſiones firmas delet. Affectus animi imprimis mitigentur. Præſtat non ſemper illis contradicere, ſed ſalutari dolo illis adſtipulari, ne forſan irati in pejus ſe præcipitent. Semper tamen eò annitamur, quo contrariam ideam & affectum introducere poſſimus, ſic triſtes cogitationes muſicâ ſunt diſcutiendæ, concentus enim apti animam exhilarant, triſtitiæ nebulas pellunt. Audacia coercenda eſt plagis etiam ſeveris pœnis. Sic virginum mileſiarum perverſa mortis cupiditas ſublata fuit per pœnam ſeveram, quæ erat, ut ſuſpendio confectæ virgines nudo corpore per medium forum palàm efferentur. Melancholia ab amore & venere feliciſſimè curatur, ſi potiatur re amatâ æger, Vani metus improviſo gaudio levandi ſunt. Furor, audacia rebus triſtibus & metum incutientibus eſt imminuenda.

Excrementorum quæ alimenti confectionem ut ſcobes fabrum lignarium ſequuntur, proventus etiam obſervari debet. Alvus ſuum faciat officium, fœminæ lunare tributum rite ſolvant, conjugium quoque licitum & moderatum eſt celebrandum. Imò omnibus excrementis ut juſto tenore natura liberetur, omnis lapis movendus.

S. D. G.